

National Bank of Serbia

**Улога Народне банке Србије у
систему спречавања прања новца и
финансирања тероризма у
Републици Србији**

О прању новца и финансирању тероризма

- **Прањем новца**, у смислу Закона о спречавању прања новца и финансирања тероризма, сматра се:
  - конверзија или пренос имовине стечене извршењем кривичног дела;
  - прикривање или нетачно приказивање праве природе имовине, њеног порекла, места налажења, кретања, располагања, власништва или права у вези са имовином која је стечена извршењем кривичног дела;
  - стицање, држање или коришћење имовине стечене извршењем кривичног дела.
- **Финансирањем тероризма**, у смислу Закона, сматра се обезбеђивање или прикупљање имовине или покушај њеног обезбеђивања или прикупљања, у намери да се користи или са знањем да може бити коришћена, у целости или делимично:
  - за извршење терористичког акта;
  - од стране терориста;
  - од стране терористичких организација.

Борба против прања новца и финансирања тероризма у Републици Србији

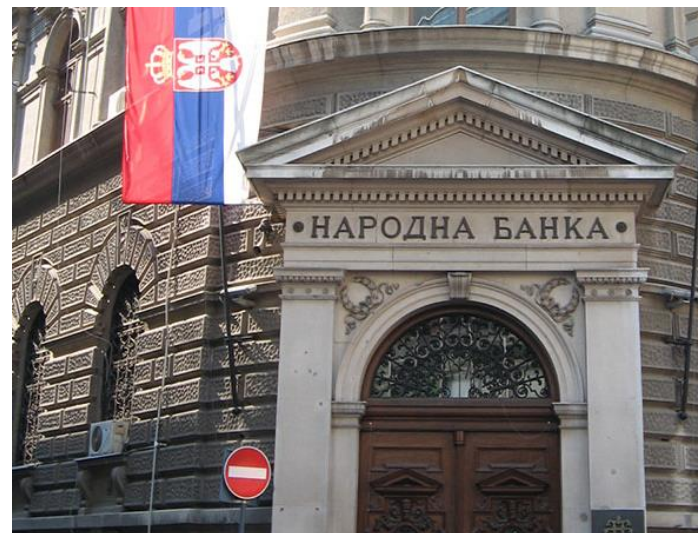

- У Републици Србији се борба против прања новца и финансирања тероризма континуирано спроводи дуги низ година
- Интензивно се прате и дешавања на међународном плану и примењују најбоља регулаторна решења
- **Закон о спречавању прања новца и финансирања тероризма** - Први пут донет 2001. године
- Важећи **Закон о спречавању прања новца и финансирања тероризма** на снази је од 1. априла 2018. године
  - Представља даље усаглашавање домаћег законодавства с међународним стандардима из ове области
  - Пре свега, усклађен је с прописима и стандардима Европске уније, препорукама FATF-а и IV ЕУ директиве.

Улога Народне банке Србије

- Народна банка Србије, у складу са својим законским овлашћењима, има двоструку улогу:
  1. Регулатора и
  2. Супервизора значајног броја финансијских институција.

Улога регулатора

- Огледа се у изради, односно учешћу у изради релевантних **закона** и **подзаконских аката** који, између осталог, имају за циљ и да смање могућност ПН/ФТ, као и у:
  - Давању препорука за унапређење система спречавања ПН/ФТ на националном нивоу;
  - Сарадњи са Управом за спречавање прања новца и другим домаћим институцијама укљученим у борбу против ПН/ФТ
  - Сарадњи с међународним институцијама ради спречавања ПН/ФТ, као и активно учешће у раду међународних тела и организација које се баве спречавањем ПН/ФТ, а пре свега у раду Комитета експерата за процену мера против прања новца и финансирање тероризма – Манивал
  - Одржавању редовних контаката са обвезницима примене Закона над којима врши надзор;
  - Организовању обуке за запослене у Народној банци Србије из области спречавања прања новца и финансирања тероризма.

Улога супервизора

- Улогу супервизора НБС започиње поступком издавања дозвола за рад субјектима надзора из своје надлежности, као и њиховом највишем руководству;
- Прати да ли се поступа у складу с прописима и унутрашњим актима обвезника;
- Процењује адекватност система за СПН/ФТ код обвезника примене Закона из њене надлежности;
- Ако се у поступку надзора над обвезником утврде неправилности, НБС предузима мере у складу са својим законским овлашћењима.

- У оквиру НБС формирана је посебна организациона јединица ангажована у области СПН/ФТ– **Центар за посебну контролу – AML** са 24 високо искусна радника који се баве посредним и непосредним контролама у области СПН/ФТ.
- Врши се контрола:
  - **банака;**
  - **друштвава за управљање добровољним пензијским фондовима;**
  - **давалаца финансијског лизинга;**
  - **друштвава за осигурање, друштвава за посредовање у осигурању, друштвава за заступање у осигурању и заступника у осигурању који имају дозволу за обављање послова животног осигурања;**
  - **институција електронског новца;**
  - **платних институција;**
  - **јавног поштанског оператора са седиштем у Републици Србији, основаног у складу са законом којим се уређују поштанске услуге у делу пружања платних услуга;**
  - **овлашћених мењача и привредних субјеката који мењачке послове обављају на основу посебног закона;**
  - **лица која се баве пружањем услуга куповине, продаје или преноса виртуелних валута или замене тих валута за новац или другу имовину преко интернет платформи, уређаја у физичком облику или на други начин, односно која посредују при пружању ових услуга.**

Посредна контрола

- Спровођење контроле се заснива на процени ризика;
- Извори података који се користе за процену ризика од ПН/ФТ:
  - Интерни акти банке, интерни извештаји банке,
  - Подаци из националне процене ризика,
  - Подаци добијени од Управе за спречавање прања новца,
  - Подаци из Упитника,
  - Подаци добијени од надлежних тужилаштва и судова,
  - Остали подаци којима НБС располаже.
- На основу Приручника за процену ризика од прања новца и финансирања тероризма субјеката надзора из надлежности НБС и Методологије за процену ризика од прања новца и финансирања тероризма код банака, креирана је матрица ризика за банке.
- Укупна оцена такође односи се на квалитет управљања и интерног система контроле СПН/ФТ, као и мишљење/оцену супервизора.

Посредна контрола

- Процена ризика се формира на основу утврђивања инхерентног ризика (нивоа ризика) и квалитета управљања и контроле;
- Критеријуми за процену нивоа ризика су: величина пословне мреже, структура странала, производи, услуге и трансакције, кореспондентски односи, као и други фактори ризика.
- У оцени квалитета управљања ризиком од ПН/ФТ посебно се уочавају: корпоративно управљање, стратегија управљања ризицима од ПН/ФТ и изложеност овом ризику, организациона структура, политике, процедуре и други интерни акти, процес идентификације, мерења, праћење и извештавање о ризику од ПН/ФТ као и систем унутрашње контроле.

Непосредна контрола

- Непосредне контроле спроводи специјализована организациона јединица - Центар за посебну контролу – AML, у складу са годишњим планом, који се доноси на основу процене изложености ризику од ПН/ФТ.
- У ту сврху се користе и подаци прикупљени у посредној контроли. Субјекти који су најизложенији неком од ризика бирају се за циљану непосредну контролу, али битан критеријум је и датум последње контроле те банке.
- Надзор се увек спроводи на јединствен начин, по процедури предвиђеној приручником и интерним процедурама. Један од важних сегмената непосредне контроле је процедура припреме за контролу и формирање узорка који ће бити контролисан – формира се у зависности од специфичности пословања субјекта надзора, коришћењем приступа заснованог на процени ризика, на начин да се нужно укључује клијенте, производе, трансакције и географске локације које су подложне већој изложености ризику од прања новца.
- Такође, пре отпочињања надзора на лицу места, Народна банка Србије је детаљно упозната са предстојећим надзором, док у току саме контроле запослени у банкама активно сарађују са супервизорима.

Хвала на пажњи!

